

Българско музикознание *Bulgarian Musicology*

XLII / 2018 / № 1

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
Институт за изследване на изкуствата
BULGARIAN ACADEMY OF SCIENCES
Institute of Art Studies

<i>Yavor Genov</i>	Intabulations of Protestant Sacred Songs and Psalms in Wurstisen lute book. Adaptation and Arrangement of the Chorale Models	3
	Научна конференция <i>Българското музикознание – ретроспективи и перспективи (70 години музикознание в БАН)</i>	25
	Поздравителни адреси	25
	Програма	37
	Сесия <i>Седем десетилетия</i>	
<i>Горица Найденова</i>	70 години музикологична общност в БАН	41
<i>Кристина Янова</i>	По следите на изгубената общност	50
<i>Любен Ботушаров</i>	Десетилетия сравнително музикознание в Института за музика	56
<i>Венцислав Димов</i>	За първите стъпки и големите крачки – с почит към първооснователите	66
<i>Елисавета Вълчинова-Чендова</i>	40 години списание „Българско музикознание“	75
	Сесия <i>Църковна музика</i>	
<i>Светлана Куюмджиева</i>	Старата българска музика в пресечната точка на различни традиции	83

<i>Nataša Marjanović</i>	Studies on the Orthodox church music in Bulgaria and Serbia in the second half of the 20 th century	95
<i>Стефка Венкова</i>	Изследователски подходи към музикалното дело на Николай Ив. Николаев (1852 – 1938)	105
	Резюмета	116
<i>Явор Генов</i>	Интабулации на протестантските сакрални песни и псалми в лютневата книга на Емануел Вурстисен. Адаптация и аранжирмент на хоралните модели.....	3
	Scientific Conference <i>Bulgarian musicology in retrospect and perspective (70 years of musical studies at the Bulgarian Academy of Sciences)</i> Congratulatory addresses	25
	Programme	37
	Session <i>Seven Decades</i>	
<i>Goritsa Naydenova</i>	Seven Decades of Musicological Community at BAS	41
<i>Kristina Yapova</i>	In the Footsteps of a Lost Community	50
<i>Ljuben Botuscharov</i>	Decades of comparative musicology at the Institute of Music	56
<i>Ventsislav Dimov</i>	On the first steps and great strides: A tribute to the pioneers	66
<i>Elisaveta Valchinova-Chendova</i>	<i>Bulgarian Musicology turns 40</i>	75
	Session <i>Church music</i>	
<i>Svetlana Kujumdzieva</i>	The old Bulgarian Music at the Crossroads of Various Traditions	83
<i>Наташа Мариянович</i>	Проучвания върху православната църковна музика в България и Сърбия във втората половина на XX век.....	95
<i>Stefka Venkova</i>	Research approaches to the musical work of Nikolay Iv. Nikolaev (1852 – 1938)	105
	Abstracts	116

ABSTRACTS

Интабулации на протестантските *сакрални песни и псалми* в лютневата книга на Емануел Вурстисен. Адаптация и аранжимент на хоралните модели

Явор Генов

Представеният текст разглежда последованието от интабулации на протестантски хорали и псалми в лютневия ръкопис на Емануел Вурстисен. Петнадесет от тях носят немски заглавия, а последните два – френски.

Счетох за необходимо преди да пристъпя към конкретно изучаване на репертоара да се опитам да въведа основна информация относно Реформацията и възприемането ѝ в Базел в нейните най-ярки проявления – посредством доктрините на Мартин Лутер и Жан Калвин. Тъй като тези фигури имат и най-силно въздействие върху музиката за новото богослужение, първият дял на текста излага някои от съществениите постановки на техните учения, засягащи самата музика.

Установява се, че изписаният от Вурстисен репертоар в по-голямата си част не само принадлежи на лутеровата традиция, но произхожда или от самия Лутер, или от богослови и химнотворци в тесни връзки с него. Изказва се мнението, че Вурстисен избира сред най-значимите и най-широко разпространени (включително и сред лютнистите на 16-тото столетие) протестантски хорали. Двете френски заглавия, от друга страна, произхождат от Калвиновия *Женевски псалтир*.

Поради това, че лютневите хорали са базирани на едногласни

модели, изследването върху първите е концентрирано върху три компонента: третиране на хоралната мелодия и използването ѝ в лютневите аранжименти; многогласният „акомпанимент“ на хоралната мелодия; колориране и диминуционни фигури. Установяват се два основни подхода при работа с хоралните модели – когато интабулацията е структурирана върху буквалното интонационно и структурно съблюдаване на готовата мелодия (независимо от това дали е орнаментирана или не), и когато целостта на модела е нарушена (използване на сегменти от хоралната мелодия и редуването им с допълнителен музикален материал).

Сравнително проучване на хоралите в останалите базелски лютневи ръкописи и тези на Филип Хайнхофер установи различни лютневи версии, с изключение на един единствен пример, идентичен при Вурстисен и в ръкопис *CH-Vi F IX 23*. С това отговорът на въпроса дали базелският студент е автор на своите интабулации (или на част от тях) остава нееднозначен. Изказва се предположението, че част от лютневите хорали (с относително по-проста структура и колорация) биха могли да принадлежат на самия Вурстисен, докато музикално по-развитите аранжименти може би са заети от други източници (за което е известен засега един такъв пример).

Ключови думи: *Протестантски хорал, лютня, Ренесанс, интабулация*

Scientific Conference

Bulgarian musicology in retrospect and perspective
(70 years of musical studies at the Bulgarian Academy of Sciences)

Session *Seven Decades*

Seven Decades of Musicological Community at BAS

Goritsa Naydenova

The keynote presentation extends thanks to the participants in the conference and the leaderships of Bulgarian Academy of Sciences (BAS) and the Institute of Art Studies. The paper deals mainly with the periods of development of a musicological community within BAS ever since the establishing of the Institute of Music with a Museum in 1948 until its present functioning as a Department of Musicology, Institute of Art Studies. The role of composer Petko Staynov in shaping the community is outlined. The role of the musicologists at the Institute of Music is brought forth in the establishing of scholarly research

into music as a field significant to musical culture, in the context of the development of musicology in Bulgaria. The stages are traced in the opening up of new perspectives on and the development of the widest possible range in this country of musicological research areas (including such that have not been endeavoured by other Bulgarian research or educational institutions), which has made this academic community the core of Bulgarian scholarly research into music.

The community is deemed to this day by the musicological college to be a touchstone for decency and meticulousness in research.

Keywords: *Institute of Art Studies, Institute of Music, BAS; Department of Music; Bulgarian musicology*

In the Footsteps of a Lost Community

Kristina Yanova

The paper seeks to give retrospectively in broad strokes the research activities at the Institute of Musicology in the 1970s and 1980s (until it merged with the Institute of Art Studies). Methodologically, the article draws on ideas and terms of social studies and theory of culture and empirically, on the work on the

many volumed *History of Bulgarian Musical Culture*. The term 'community' is treated in the light of the opposition between the terms 'community' and 'society' proposed by Ferdinand Tönnies. Arguments in favour of the thesis that the Institute of Art Studies is a centre of musicology in Bulgaria are found in the manner

of functioning inherent to any its productivity and the deficiencies
community and determining both marking its public discourse.

Keywords: *musicology, history of Bulgarian music, community, Institute of Musicology/Institute of Art Studies*

Decades of comparative musicology at the Institute of Music

Ljuben Botuscharov

The paper treats the term *comparative musicology* as used by Erich von Hornbostel rather as systematic (=theoretical) musicology, where collecting and processing material is more within the competence of ethnologists; his attempt to save comparative musicology in America facing a cultural anthropology there, that has led to the coining of the term '*ethnomusicology*' by the pioneering scholar Jaap Kunst in the 1950s, and its use as a synonym in Bulgarian musical folkloristics all the way to the views of Svetlana Zacharieva of the 1990s of '*music as culture*' (after Alan Merriam, 1973). The term *cultural and historical* was largely a working one in Bulgarian folk music studies. It ought to be understood as the other side of the *historical and typological*, which underpinned the content of *History of Bulgarian musical culture. Vol. 1.*

Folklore by Iskra Racheva and Anna Ilieva (1998). A *cultural and historical* interpretation was supposed to refer to a certain period and space, causing the earliest problems (Nikolay. Kaufman, 1968). Research on coverage of certain historical events in folklore could only be possible if the musical component was incorporated in common semantic fields along with the rest of the events in a traditional culture (Botuscharov, 1984). The efforts of Ljuben Botuscharov defined by Rosemary Stalelova (after Bruno Nettl, 1992) as 'evergreen' on the occasion of the sixtieth anniversary of the Institute of Art Studies, led to his assumption of over four decades of establishing opportunities for a single *cultural and historical* notion of folklore (after Noam Chomsky and Heinrich Schenker, as consistent with Leon Moskona).

Keywords: *comparative musicology, systematic musicology, musical folkloristics, ethnomusicology, Institute of Music – BAS*

On the first steps and great strides: A tribute to the pioneers

Ventsislav Dimov

The paper makes the retrospectives of and prospects for Bulgarian ethnomusicology in the early years of the institution a focus of attention, delving deep in the role of the pioneers Raina Katsarova

(1901 – 1984), Ivan Kachulev (1905 – 1989) and Elena Stoin (1915 – 2012). An attempt has been made to interpret today's measuring up to them and the prospects for Bulgarian ethnomusicology against a backdrop

of a long-term periodisation of the studies of Bulgarian traditional music through bringing forth personal contributions.

Keywords: Raina Katsarova, folk music studies, Bulgarian ethnomusicology

Bulgarian Musicology Turns 40

Elisaveta Valchinova-Chendova

The paper deals with the history of four decades of *Bulgarian Musicology* journal as seen in the context of the academic musicological periodicals and the thematic emphases in its content. The *Journal of the Institute of Music* series has been directly related to the work on *Encyclopaedia of Bulgarian Musical Culture* (1967) project, incorporating the efforts of the Institute's staff. The late 1960s and the 1970s were a time of stocktaking and a quest for new formats. The last issues of the *Journal of the Institute of Music* series were published in 1974, an impressive 350-page volume containing studies in the area of

ethnomusicology, music theory, medieval music studies and music pedagogy.

The *Musicology* series was launched in 1977 as an annual to be renamed *Bulgarian Musicology* in 1979, which evolved into a quarterly journal in 1981. Thematically, the journal fits in the scholarly literature in such fields as ethnomusicology, history and theory of music, medieval music studies, popular music, information modelling, etc. The concept of the journal since has been shaped on continuity as well as on its renewal so as to meet world academic standards.

Keywords: *Bulgarian Musicology* journal; *Institute of Music. BAS*; *Journal of the Institute of Music*; *Musicology* series; world academic standards

Session Church music

The Old Bulgarian Music at the Crossroads of Various Traditions

Svetlana Kujumdzieva

The following questions are discussed: what was done in the field of old Bulgarian music recently and what are the achievements in this field? What are the specifics in old music and is there anything unique that could distinguish it from the "musics" of the other Orthodox countries whose roads

are closely interwoven? What is the system of values during the Middle Ages to which the men of letters involved in music have adhered? What is the role of church music during the National Revival and what are the parameters that "turned the key" to the new in it?

Keywords: old music, Orthodox music, church music

Проучвания върху православната църковна музика в България и Сърбия във втората половина на XX век

Наташа Мариянович

Целта на тази статия е да предложи сравнителен анализ на развитието в проучванията върху православната църковна музика, извършвани в България и Сърбия от 60-те години на XX век. Съществува е да се отбележи, че е налице подновяване на интереса към старата църковна музика на православните народи в условията на неблагоприятната социалнополитическа среда в периода на социалистическо управление в двете страни. Текстът разглежда хронологично развитието на този интерес, някои фундаментални насоки в провежданите изследвания, както и сходствата в методологията. Такива сходства са например фо-

кусирането върху палеографски, текстови и структурни анализи на стари невмени ръкописи с отчитане на влиянията на византийските песнопения върху музиката на славянските страни, отбелязване на двустранните българо-руски и сръбско-руски музикални връзки и т.н. Международният фестивал и конгрес *Musica Antiqua Europae Orientalis*, провеждан в Бидгощ, е възлова точка, в която се срещат българските и сръбските специалисти. Ракурсите на изследване в полето на българската и сръбската музика се разглеждат в сравнителен план и в един по-широк контекст на осмисляне на старата музика от Централна и Източна Европа.

Ключови думи: църковна музика, български песнопения, сръбски песнопения, византийско-славянски връзки, светска музика, Бидгощ

Research approaches to the musical work of Nikolay Iv. Nikolaev (1852 – 1938)

Stefka Venkova

The different approaches to the research of Nikolay Iv. Nikolaev's (1852 – 1938) musical work, are briefly considered in the paper. He was one of the Bulgarian musical pioneers, whose contribution was crucial for the development of Bulgarian music. The intent is to simultaneously

follow the approaches from his time to contemporaneity. The paper is focused on the contributions of the scholars from the Institute of Music for the collecting of information about Nikolay Nikolaev as well as for the establishing of a scholarly approach to the research about him.

Key words: Bulgarian musicians, church music, research approaches, Institute of Music

АВТОРИТЕ В БРОЯ

Доц. д-р Явор Генев

Сектор „Музика“,
Институт за изследване на изкуствата,
Българска академия на науките
email: yavgenov@gmail.com

Проф. д-р Горица Найденова

Сектор „Музика“,
Институт за изследване на изкуствата,
Българска академия на науките;
Национална музикална академия
„Проф. Панчо Владигеров“ – София
email: goritzanaidenova@abv.bg

Проф. д.изк. Кристина Япова

Сектор „Музика“,
Институт за изследване на изкуствата,
Българска академия на науките
email: yapovak@abv.bg

Любен Ботушаров

София, България
музиколог, етномузиколог
email: bub.botu@gmail.com

Доц. д-р Венцислав Димов

Софийски университет
„Св. Климент Охридски“ – София;
Сектор „Музика“,
Институт за изследване на изкуствата,
Българска академия на науките
email: vddimov@gmail.com

Проф. д.изк. Елисавета Вълчинова-Чендова

Департамент „Музика“,
Нов български университет;
Сектор „Музика“,
Институт за изследване на изкуствата,
Българска академия на науките
email: eli_valchinova@abv.bg

Чл. кор. Светлана Куюмджиева

Сектор „Музика“,
Институт за изследване на изкуствата,
Българска академия на науките
email: svetk90@hotmail.com

AUTHORS IN THIS ISSUE

Assoc. Prof. Yavor Genov, PhD

Music Department,
Institute of Art Studies,
Bulgarian Academy of Sciences
email: yavgenov@gmail.com

Prof. Goritza Naydenova, PhD

Music Department,
Institute of Art Studies,
Bulgarian Academy of Sciences;
“Professor Pancho Vladigerov”
National Academy of Music – Sofia
email: goritzanaidenova@abv.bg

Prof. Kristina Yapova, DSc

Music Department,
Institute of Art Studies,
Bulgarian Academy of Sciences
email: yapovak@abv.bg

Ljuben Botuscharov

Sofia, Bulgaria,
musicologist, ethnomusicologist
email: bub.botu@gmail.com

Assoc. Prof. Vencislav Dimov, PhD

Sofia University
“St. Kliment Ohridski”;
Music Department,
Institute of Art Studies,
Bulgarian Academy of Sciences
email: vddimov@gmail.com

Prof. Elisaveta Valchinova-Chendova, DSc

Music Department,
New Bulgarian University
Music Department,
Institute of Art Studies,
Bulgarian Academy of Sciences
email: eli_valchinova@abv.bg

Corr. mem. Svetlana Kujumdzieva

Music Department,
Institute of Art Studies,
Bulgarian Academy of Sciences
email: svetk90@hotmail.com

д-р Наташа Мариянович
Институт за музикознание,
Србска академия на науките и
изкуствата, Белград
email: natasamarjanovic4@gmail.com

Nataša Marjanović, PhD
Institute of Musicology,
Serbian Academy of Sciences and Arts
Belgrade
email: natasamarjanovic4@gmail.com

Доц. д-р Стефка Венкова
Сектор „Музика“,
Институт за изследване на изкуствата,
Българска академия на науките
email: venkovast@yahoo.com

Assoc. Prof. Stefka Venkova, PhD
Music Department,
Institute of Art Studies,
Bulgarian Academy of Sciences
email: venkovast@yahoo.com
